

İlgili Kanun / Madde
5510 S. SSGSKK/86

T.C.
YARGITAY
10. Hukuk Dairesi

Esas No. 2018/6101
Karar No. 2019/4078
Tarihi: 08.05.2019

- **SİGORTALI SÜRELERİN TESPİTİNDE HAK DÜŞÜRÜCÜ SÜRE**
- **İŞE GİRİŞ BİLDİRGESİNİN SİGORTALI ÇALIŞMANIN BAŞLANGICINDAN SONRA VERİLMESİ HALİNDE ÇALIŞMANIN KESİNTİSİZ GEÇMESİ HALİNDE İŞE GİRİŞ BİLDİRGESİ ÖNCESİ SÜRELERİN TESPİTİNİN İSTENEBİLECEĞİ**
- **İŞE GİRİŞ ÇIKIŞ BİLDİRGELERİNİN KESİNTİLİ ÇALIŞMANIN KARİNESİ OLDUĞU**

ÖZETİ 506 sayılı Kanununun 79/10. maddesi hükmüne göre; Kuruma bildirilmeyen hizmetlerin sigortalı hizmet olarak değerlendirilmesine ilişkin davanın, tespiti istenen hizmetin geçtiği yılın sonundan başlayarak 5 yıl içinde açılması gerekir. Bu yönde, anılan madde hükmünde yer alan hak düşürücü süre; yönetmelikle tespit edilen belgeleri işveren tarafından verilmeyen veya çalışmalarını Kurumca tespit edilemeyen sigortalılar için geçerlidir. Bir başka anlatımla; sigortalıya ilişkin olarak işe giriş bildirgesi, dönem bordrosu gibi yönetmelikte belirtilen belgelerin Kuruma verilmesi ya da çalışmaların Kurumca tespit edilmesi halinde; Kurumca öğrenilen ve sonrasında kesintisiz biçimde devam eden çalışmalar bakımından hak düşürücü sürenin geçtiğinden söz edilemez. Ne var ki; sigortalının Kuruma bildirimini işe giriş tarihinden sonra yapılması, bir başka ifade ile

sigortalının hizmet süresinin başlangıçtaki bir bölümünün Kuruma bildirilmeyerek sonrasında bildirilmesi ve Kuruma bildirim yapıldığı tarihten önceki çalışmaların, bildirgelerin verildiği tarihide kapsar biçimde kesintisiz devam etmiş olması halinde, Kuruma bildirilmeyen çalışma süresi yönünden hak düşürücü sürenin hesaplanmasında; bildirim dışı tutulan sürenin sonu değil, kesintisiz olarak geçen çalışmaların sona erdiği yılın sonu başlangıç alınmalıdır.

Öte yandan, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 2003/21-43 Esas, 2003/97 Karar ve 26.02.2003 tarihli kararında ayrıntıları açıklandığı üzere; kural olarak işe giriş bildirgeleri ve ücret ödeme bordroları sigortalının imzasını içermelidir. Sigortalı, anılan belgeleri hile, hata veya manevi baskı altında imzaladığını ileri sürmemiş veya imzanın kendisine ait olmadığını ya da kesintisiz çalıştığını söylememiş ise, birden fazla işe giriş bildirgesinin varlığı ve işyerinden yapılan kısmi bildirimler, sigortalının o işyerinde kesintili çalıştığına karine oluşturur. Bu karinenin, aksinin, ancak, eş değer de delillerle kanıtlanması gerekmekte olup tanık sözlerine değer verilemez. Bu halde ise hak düşürücü sürenin kesinti tarihleri dikkate alınarak her bir dönem bakımından ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekecektir

DAVA: Dava, hizmet tespiti istemine ilişkindir.

Mahkeme, ilâmında belirtildiği şekilde istegin kısmen kabulüne karar vermiştir.

Hükmün, taraf vekilleri tarafından temyiz edilmesi üzerine, temyiz isteklerinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hâkimi ... tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi.

Davacı, 01.09.1995 - 17.01.2011 tarihleri arasında davalı iş yerinde askerlik süresi hariç hizmet akdine dayalı olarak kesintisiz çalıştığının tespiti ile sigorta başlangıcının 01.09.1995 olduğunun tespitini talep etmiş, Mahkemece; 23.01.2006 öncesi talebin hak düşürücü süreye uğradığından bahisle reddine, 24.01.2006 - 31.12.2006 tarihleri arası 336 gün, 01.01.2007 - 22.03.2007 tarihleri arasında 80 gün, 21.07.2009 - 31.12.2009 tarihleri arası 159 gün, 01.01.2010 - 30.06.2010 tarihleri arası 180 gün, 01.07.2010 - 25.10.2010 tarihleri arası 115 gün asgari ücretle

çalıştığıının tespitine, fazlaya dair talebinin reddine, dair kısmen kabul kararı verildiği anlaşılmıştır.

Davanın yasal dayanağı 506 sayılı Yasanın 79/10. maddesi olup bu tür sigortalı hizmetlerin tespitine ilişkin davaların, kamu düzeniyle ilgili olduğu ve bu nedenle de özel bir duyarlılıkla ve özenle yürütülmesinin zorunlu ve gerekli bulunduğu açıktır. Bu çerçevede, hak kayıplarının ve gerçeğe aykırı sigortalılık süresi edinme durumlarının önlenmesi, temel insan haklarından olan sosyal güvenlik hakkının korunabilmesi için, bu tür davalarda tarafların gösterdiği kanıtlarla yetinilmeyip, gerek görüldüğünde resen araştırma yapılarak kanıt toplanabileceği de göz önünde bulundurulmalıdır.

506 sayılı Kanununun 79/10. maddesi hükmüne göre; Kuruma bildirilmeyen hizmetlerin sigortalı hizmet olarak değerlendirilmesine ilişkin davanın, tespiti istenen hizmetin geçtiği yılın sonundan başlayarak 5 yıl içinde açılması gerekir. Bu yönde, anılan madde hükmünde yer alan hak düşürücü süre; yönetmelikle tespit edilen belgeleri işveren tarafından verilmeyen veya çalışmalarını Kurumca tespit edilemeyen sigortalılar için geçerlidir. Bir başka anlatımla; sigortalıya ilişkin olarak işe giriş bildirgesi, dönem bordrosu gibi yönetmelikte belirtilen belgelerin Kuruma verilmesi ya da çalışmaların Kurumca tespit edilmesi halinde; Kurumca öğrenilen ve sonrasında kesintisiz biçimde devam eden çalışmalar bakımından hak düşürücü sürenin geçtiğinden söz edilemez. Ne var ki; sigortalının Kuruma bildirimini işe giriş tarihinden sonra yapılması, bir başka ifade ile sigortalının hizmet süresinin başlangıçtaki bir bölümünün Kuruma bildirilmeyerek sonrasının bildirilmesi ve Kuruma bildirim yapıldığı tarihten önceki çalışmaların, bildirgelerin verildiği tarihte kapsar biçimde kesintisiz devam etmiş olması halinde, Kuruma bildirilmeyen çalışma süresi yönünden hak düşürücü sürenin hesaplanmasında; bildirim dışı tutulan sürenin sonu değil, kesintisiz olarak geçen çalışmaların sona erdiği yılın sonu başlangıç alınmalıdır.

Öte yandan, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 2003/21-43 Esas, 2003/97 Karar ve 26.02.2003 tarihli kararında ayrıntıları açıklandığı üzere; kural olarak işe giriş bildirgeleri ve ücret ödeme bordroları sigortalının imzasını içermelidir. Sigortalı, anılan belgeleri hile, hata veya manevi baskı altında imzaladığını ileri sürmemiş veya imzanın kendisine ait olmadığını ya da kesintisiz çalıştığını söylememiş ise, birden fazla işe giriş bildirgesinin varlığı ve işyerinden yapılan kısmi bildirimler, sigortalının o işyerinde kesintili çalıştığına karine oluşturur. Bu karinenin, aksinin, ancak, eş değer de delillerle kanıtlanması gerekmekte olup tanık sözlerine değer verilemez. Bu halde ise hak düşürücü sürenin kesinti tarihleri dikkate alınarak her bir dönem bakımından ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekecektir.

1-Somut olayın incelenmesinde, Mahkemece, yukarıda açıklanan ilkeler çerçevesinde 23.01.2006 öncesi dönem yönünden hak düşürücü süreden reddine karar verilmeli yerindedir.

2- 24.01.2006 - 25.10.2010 tarihleri arası kabule konu dönem ile redde konu 26.10.2010 - 17.01.2011 dönemi yönünden ise, Mahkemece verilen karar eksik araştırma ve hatalı değerlendirmeye dayalıdır. Mahkemece her ne kadar davalı iş yeri bordro kayıtları dosya içerisine alınmış ise de, bodro tanıklarının beyanlarına başvurulmadığı anlaşılmıştır. Mahkemece davalı iş yerinden getirilen bodro kayıtlarından, bu iş yerinden bordroya geçmiş çalışanlar re'sen tespit edilerek, yeteri kadar bodro tanığının bilgi ve görgülerine başvurulmalı, bu kapsamda davacının davalı iş yerindeki çalışma şekli ve süresi hiç bir duraksamaya yer bırakmayacak şekilde ortaya konulmalı, böylece tüm deliller değerlendirilmek suretiyle yapılacak değerlendirme sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmiş olması, usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir.

O hâlde, taraf vekillerinin bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Temyiz edilen hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle **BOZULMASINA**, temyiz harcının istek halinde davacı ile davalılardan ... Giyim San. ve Tic. İth. İhr. Ltd. Şti.'ne iadesine, 08/05/2019 gününde oybirliğiyle karar verildi.